

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankova ulica 6/1. Redakcija in uprava: Neofrankova ulica 10. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inostranstvo 80 Din. Član se plača J. U. U. plačilo list v članstvo. Oglašje po očitku in dogovoru, davok posebe. Polk. št. rač. 11.153. Telefon 3173

Zbor predsednikov sreskih učiteljskih društev

Zanimiva poročila predsednika — Izčrpno in pregledno tajniško poročilo — Banovinska skupščina 11. in 12. julija v Ljubljani

V nedeljo 9. junija je bil v Ljubljani zbor vseh predsednikov sreskih društev JUU skupno z upravnim in nadzornim odborom sekcije za dravsko banovino.

Prisotnih je bilo 9 članov upravnega, vsi člani nadzornega odbora sekcije ter 31 predsednikov sreskih društev, odnosno njihovih namestnikov. Le 3 društva niso bila zastopana.

Predsednik sekcije tov. Ivan Dimnik je ob otvoritvi in pozdravu prisotnim še posebej pozdravil zastopnika kr. banske uprave g. banovinskega šolskega nadzornika Drnovška.

PRESEDNIKOVO POROČILO.

V svojem predsedniškem poročilu je podal tov. Dimnik zelo obširno poročilo o situaciji v centralni organizaciji, o zakonu o narodnih šolah in pravilniku k temu zakonu, dotaknil se je tudi vprašanja finančnega zakona in nameščanja ter premeščanja učiteljskega, obrazložil je odnose JUU do ministrstva prosvete ter stanje disciplinskih predpisov, omenjal je izvenšolsko delo, zvezo s profesorskim društvom, združenjem meščanskošolskega učiteljstva ter ostalimi organizacijami državnih uslužbencev. V svojih nadaljnjih izjavah je poročal o glavnem prosvetnem svetu, o delu v JUU in podal prisotnim povsem jasno sliko glede predsedstva, izvršnega odbora, glavnega odbora ter opozicije v JUU, prav tako je poročal tudi o stanju v banovinskih sekcijah JUU ter o proračunu našega združenja.

O predsedniškem poročilu se je razvila kratka, stvarna debata.

SKLEPI K PRESEDNIKOVEMU POROČILU.

Po situacijskem poročilu tov. predsednika Ivana Dimnika je bilo soglasno sklenjeno poslati izvršnemu odboru JUU v Beogradu naslednji dopis:

JUU, Izvršni odbor, Beograd. Na osnovi poročila predsednika centralne uprave JUU g. Ivana Dimnika o situaciji, delu in stališču izvršnega odbora JUU izrekajo zbor predsednikov sreskih društev ter upravni in nadzorni odbor sekcije JUU za dravsko banovino, zbrani 8. junija 1935 v Ljubljani izvršnemu odboru JUU popolno zaupanje in izražajo željo, da vztrajajo na začrtani poti pri obrambi stanu in utrjevanju sloge v stanu, v našem javnem, narodnem in državnem življenju.

Todoru Dimitrijeviću, podpredsedniku JUU in članu izvršnega odbora tov. Jevti Krlejiću pa je bila poslana naslednja brzojavka: »Zbor predsednikov sreskih društev in sekcija uprava JUU za dravsko banovino Vama izreka popolno zaupanje za vajino nesebično in iskreno delo v blagor združenja in učiteljstva ter Vaju poziva, da še nadalje vztrajata na svojih mestih.

Na predlog tov. Lapajneja se sklene glavnemu odboru JUU predlagati:

1. Glavna skupščina JUU naj se vrši izven Beograda.
2. Na glavni skupščini naj sodelujejo samo delegati in govorijo le oni, ki so se prijavili potom sreskih društev.

TAJNIKOVO POROČILO.

Poročilo je podal tov. Metod Kumelj. Iz tega poročila priobčujemo najvažnejše.

Med sekcijo in sreskimi društvi vlada harmonija, kar je prvi predpogoj, da more pospeševati organizacija svoje sile zunanjemu delu.

Reaktivacija učiteljev dnevničarjev.

Vprašanje reaktivacije učiteljev dnevničarjev in ostalih učiteljev, ki prosijo za ponovni sprejem v državno službo se je premaknilo v toliko, da so bile prošnje predložene glavnemu prosvetnemu svetu v izjavo, ali obstojajo pogoji za reaktivacijo. Glavni prosvetni svet je priporočil ministrstvu prosvete reaktivacijo vseh predloženih primerov, ki ustrezajo določbam § 86. zakona o narodnih šolah, t. j. onih, ki niso izven učiteljske službe nad pet let in onih, ki so sicer nad pet let a pod 10 let, ki pa so ponovno opravili praktični učiteljski izpit. Ne more se ugoditi prošnici, ki so nad 10 let izven službe in ravno tako ne onim, ki so sicer pod 10 a nad pet let, pa niso opravili ponovnega praktičnega uč. izpita. Reaktivacijo zabranjuje finančni zakon sam, slednjim pa se je nasvetovalo, da izpolnijo zakonski pogoj in opravijo ponovni praktični izpit.

Težkoče, ki ovirajo izvedbo reaktivacij sem podrobneje navedel v svojem poročilu na

predsedniškem zboru meseca januarja v Ljubljani in vse kaže, da bomo morali zainteresirati za to vprašanje najjače naše politične osebnosti. Preden pa se to izvrši, je potreben točen seznam vseh prosilcev za reaktivacijo z vsemi potrebnimi osebnimi podatki. Seznam si je sekcija preskrbela. Možnost za reaktivacijo bo dana ob priliki prvih novih postavljenj v večjem obsegu.

Zaposlitev brezposelnih abiturientov.

V zvezi s tem naj omenim delo sekcije za zaposlitev brezposelnih abiturientov, ki naj se vrši izključno s socialnega stališča, upoštevajoč pri tem abituriente starejših letnikov pred mlajšimi. To stališče je sekcija utemeljevala na vseh mestih in ob vsaki priliki, zlasti pa sedaj, ko so bile na škodo starejših šibko situiranih postavljene mlajše in v dobrih razmerah in celo v blagostanju živeče abiturientke.

Sekcija je z izjemo resnično težkih slučajev opustila intervencije v konkretnih primerih in se omejila le na to, da prodre načelo postavljanja abiturientin po socialnih prilikah in letu diplomskega izpita.

Vseh nezaposlenih abiturientov in abiturientke je po evidenci odseka za brezposelne abituriente pri sekciji še okrog 600, po uradni evidenci pa okrog 400. Diferenca nastane, ker se vodijo pri sekciji v evidenci vsi diplomirani abiturienti in abiturientke, uradna evidenca pa sloni le na vloženi prošnji.

Iz leta 1931. je še vedno 31 abiturientke, deloma državnih, deloma privatnih učiteljskih šol, mnogo večje pa je število onih iz leta 1932. Mogoče je, da je položaj teh abiturientk tudi tak, da ne trpijo ravno dejanskega pomanjkanja in bede, vendar pa živijo vse v razmerah, da so prisiljene potezati se za lastno ekzistenco. Dolej so s čakanjem na službo izgubile 4 leta, abiturientke iz leta 1932. pa tri leta. Ta izguba let se ne bo dala nikoli nadomestiti in je tako važen socialen moment, da se morajo te abiturientke upoštevati pri prvih namestitvah, in to brez ozira na to, ali so dovršile državno ali privatno učiteljsko šolo. To stališče je sekcija predložila v svoji načelni vlogi tudi kr. banski upravi, ministrstvu prosvete in pa vplivnim političnim in uradnim osebnostim.

V drugi vrsti naj bi se namestile abiturientke iz leta 1933. Ako ni mogoče zaposliti vseh, naj se postavijo izključno po socialnih razmerah. Od abiturientk iz leta 1934., naj se postavijo le one, kojih starši so v takem položaju, da trpi družina resnično pomanjkanje. Ob tej priliki je poudarila sekcija tudi stališče, naj na sprejem novincev v državno službo ne vplivajo nobene druge, kakor informacije o socialnem položaju. Po informacijah, ki smo jih prejeli, bodo v kratkem postavljene abiturientke iz letnikov 1931., 1932. in tudi večina iz l. 1933.

Kontraktualni učitelji.

Meseca novembra sprejeti kontraktualni učitelji še do danes niso prejeli dekretov o sprejemu. Vzrok temu je zahteva Glavnih kontrol, da se točno ustreže zahtevam zakona in se popravijo vse pogreške tako formalne, kakor one, ki in v kolikor se nanašajo na štetje let. To se je zgodilo že meseca februarja. Ker kljub osebnim in pismenim našim intervencijam ni bilo rešitve, smo se obrnili v maju slednjic osebno na ministra g. dr. Marušiča s prošnjo, da se zavzame za pospešitev izdaje dekretov. Odgovora še nimamo.

Vozne olajšave.

Po dosedanjih določbah pravilnika o vozni olajšavi so uživali učenci na poučnih ekskurzijah 75%, spremljevalci pa le 50% popust od vozni cen drž. železnice. Ob priliki znižanja potniških tarif na državnih železnicah, ki imajo za smoter dvigniti frekvenco na državnih železnicah in s tem povišati dohodek, je predložila sekcija ministrstvu za promet, generalni direkciji in železniški direkciji v Ljubljani posebno predstavo, v kateri predlaga, naj se dovoli spremljevalcem brezplačna vožnja, ako bi pa to ne bilo mogoče, vsaj isti procentualni popust, kakor učencem ekskurzistom.

Ob istem času je sekcija izvedla tudi sklep banovinske skupščine, naj si prizadeva doseči vse vozne ugodnosti za ekskurzije kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

V zvezi s ostalimi uradniškimi organizacijami in skupno z njimi si je prizadevala sekcija doseči iste vozne olajšave, kot jih uživajo aktivni državni uradniki tudi za upokojene in za družinske člane aktivnih in upokojenih drž. uradnikov.

Vprašanje šolskih upraviteljev.

Okoli 150 šol dravske banovine še nima upraviteljev, imenovanih v dekreti ministrstva prosvete v zmislu § 113. zakona o nar. šolah. Upoštevajoč prošnje reflektantov in priporočila sreskih načelstev je poslala banovina ministrstvu prosvete meseca marca skupen predlog za postavitev stalnih šolskih upraviteljev.

Predlog še ni rešen. Za pospešitev je posredovala sekcija potom izvršnega odbora.

Učiteljice ženskih ročnih del.

Četudi so pretekla že 4 leta od uveljavitve novega uradniškega zakona, s katerim so prišle učiteljice ženskih ročnih del v najtežji položaj, se sekciji navzlic vsej dobri volji, neštetim predstavkam na ministrstvo, neštetih osebnih intervencij izvršnega odbora in številnim prošnjam na naše narodne poslance in ministre ni posrečilo, da bi se zvanje učiteljic žen. ročnih del vneslo v zakon in bi se istočasno izvršila tudi razporeditev po skupinah. Tudi banska uprava sama se v svojem delokrogu intenzivno zavzema za čim prejšnjo rešitev tega vprašanja in je predložila ministrstvu več obširnih elaboratov in predlogov ter uradnih urgenc.

V ministrstvu prosvete se je že večkrat pripravljala elaborat vprašanja učiteljic ženskih ročnih del, iz neznanih razlogov pa do sledj določitev zvanja ni bila izvedena. Prav v zadnjem času smo prejeli informacijo, da se namerava rešiti to vprašanje z novim finančnim zakonom.

Prav v istem položaju kakor učiteljice ženskih ročnih del so bili do zadnjega tudi veroučitelji narodnih šol, za katere pa se je slednjic le posrečilo doseči ureditev položaja.

Uredbe o draginjskih dokladah.

O delu za spremembo uredb o draginjskih dokladah in ostalih določb izdanih lanskega leta na osnovi pooblastila, ki ga je prejel ministrski svet s členom 65 finančnega zakona in ki so tako težko prizadele vse poročene učiteljice, pa tudi veliko število samskih učiteljev in učiteljic in družinske člane učiteljev smo poročali obširneje v »Učit. tov.« K temu naj dodam še to, da je vodila vso akcijo uradniških organizacij za ukinitve uredb ravno naša sekcija, ki je poleg tega tudi sama izven te akcije skušala povsod in ob vsaki priliki predočiti neobhodno nujnost, da se uredbe prekličijo. Spomenica, ki jo je izdelala sekcija in so jo v celoti sprejele tudi vse druge organizacije, je znana iz stanovskega glasila. Uspeh organiziranega dela vseh organizacij javnih nameščencev je ukinitve onih določb in navedenih uredb in odločbah, ki so veljale za samske nameščence in nameščence, ki so živeli s starši v skupnem gospodinjstvu.

Disciplinski postopek.

Eno najvažnejših stanovskih vprašanj, ki ga tudi moralno težko občutimo, je ureditev disciplinskega postopka po principih modernega sodstva, kakor je to urejeno za ostale stroke drž. uradnikov. Sekcija je v delo za rešitev tega vprašanja vložila maksimum truda. Opustila ni nobene prilike, da bi ne predočila merodajnim osebam nevzdržnosti obstoječega stanja za učiteljstvo.

V tekočem letu so nekatera društva ravno v tej točki stanovskega programa sekcijo izdatno podprla, ker so na večih zborovanjih dosledno obravnavala disciplinske predpise in sprejemala resolucije, da se v tem oziru v interesu svojega dela, svojega ugleda in svoje varnosti izenačimo z ostalimi državnimi uradniki.

Po prejetih poročilih se pripravila novela k zakonu o narodnih šolah in bodo v tej noveli uveljavljeni za nas tudi novi disciplinski predpisi. Ne podajam pa te vesti zato, da bi se predajali optimizmu in opuščali stavljanje novih zahtev in predlogov za uvedbo drugih disciplinskih predpisov, marveč baš obratno, da v tem času tem bolj prikažemo nujnost ureditve tega vprašanja in skušamo z vsemi sredstvi to ureditev pospešiti.

Razpis službenih mest.

Druga ne manj važna je naša zahteva po izpremembi razpisov in oddaje službenih mest po načelih, ki smo jih že opetovano obravnavali in poudarjali in ki jih zato ne navajam. Tudi v tem pogledu pogrešamo opore sreskih društev v onem smislu, kakor sem to navedel za disciplinske predpise. Vprašanje letošnjega razpisa je baš sedaj aktualno. Sekcija je pravočasno opozorila tako bansko upravo kakor potom izvršnega odbora ministrstva prosvete, naj se razpišejo prav vsa prosta mesta boljša in najboljša ravno tako kakor slabša. Sekcija je predočila naj se razpišejo tudi vsa ona boljša mesta, ki sicer niso trenutno prosta, ki pa se v zmislu § 93. šolskega zakona morajo razpisati. To so mesta, na katera so bili postavljeni učitelji novinci in novinke, ki so dolžni po preteku enega oziroma dveh let službe na višje organizirani šoli prositi za premetitev na šolo z manj oddelki.

Sekcija je prejela zagotovilo, da so se razpisala vsa mesta. Razpis do danes še ni objavljen.

Ob tej priliki naj omenim tudi tole. Pred dnevi so bile objavljene v dnevnikih nekatere premetitve v Ljubljano in okolico. Da ne bo med učiteljstvom vzemirjenja naj objasnim, da so bile vse premetitve razen one v št. Vid samo formalnega značaja, ker so premeščeni učitelji že do 10 in več let pri prosvetnem oddelku in računovodstvu v Ljubljani.

Izplačilo stanarine učiteljem pripravnikom.

Sreska društva so v večjih primerih zahtevala pri sekciji intervencije radi izplačila stanarine učiteljem pripravnikom, ki jim je bila od 1. aprila do 30. septembra 1931. nepravilno odtegovana. Priznanice so poslali ministrstvu prosvete že leta 1932. Banska uprava je vse te priznanice, ki jih je okrog 500 zbrala in s posebnim seznamom, ki izkazuje tudi skupno vsoto terjatve 329.836 Din poslala ministrstvu. Ministrstvo pa je prejelo enake terjatve tudi iz drugih banovin. Vseh teh predmetov je okrog 2000. Ti krediti so zapadli med obveznosti iz prejšnjih let, ki se radi gospodarske stiske in pomanjkanja gotovine le počasi likvirirajo.

Zaščita članstva.

Zaščita članstva je imela zadovoljive uspehe. Sekcija je obravnavala v tekočem letu 45 zaščitnih primerov. Od teh jih je rešenih ugodno in deloma ugodno 33, 8 je še nerešenih, 4 so rešeni negativno. Ker zahteva tudi izvršni odbor zaščitne pole v vsakem konkretnem primeru, ki ga predloži sekcija v postopek, sekcija pa zopet neobhodno to polo tudi sama potrebuje, prosim, da opozorite, naj člani vlagajo zaščitne pole v dveh primerkih.

Podrobnejši pregled o zaščiti kažejo sledeči podatki: iz lanskega leta je prenesla sekcija v novo upravno leto 9 primerov in sicer 6 upokojitve in 3 premetitve. Vse upokojitve so razveljavljene in reaktivacije izvršene, vendar pa so v tem popolnoma rešeni le trije primeri, dočim skuša za ostale tri doseči sekcija to rešitev na ta način, da se vrnejo prizadeti na mesta, kjer so službovali pred upokojitvijo. Vse tri premetitve so urejene. Nov primer upokojitve, prejet v letu 1934/35, je urejen s tem, da je državni svet upokojitve razveljavil in bo izdalo ministrstvo nov dekret. Negativno so rešeni štirje primeri, nerešena sta še dva primera. Grozečih premetitve je bilo prijavljenih 10. Vsi ti primeri so izpadli ugodno. Dodelitev je bila ena, rešena je negativno. Drugih primerov je bilo 8, od teh je rešenih 6, dva sta negativna. V enem primeru je bila zaščita odklonjena.

Ob tej priliki prosim, da društva ne pozabijo na predloge za banovinsko skupščino, pa pravočasno dostavo poročila za tajniško poročilo in za prijavo delegatov in točno prijavo neorganiziranega učiteljstva. Dolej ni tej naši želji ugodilo še nobeno društvo, četudi so nekatera že volila delegate in so letos zadnjic zborovala.

Vprašanje nadaljevalnega šolstva.

Stališče, ki ga je predložila sekcija na merodajna mesta z ozirom na uredbo o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah so prejela društva s posebno okrožnico. Banska uprava je naše predloge, ki jih je podpirala zlasti tudi mestna občina Maribor, zavrnila in stopi ta uredba in izvršna uredba v veljavo že v tekočem upravnem letu.

O tem nas je banovina pismeno obvestila s pristavkom, da se bo pristopilo h korekturi uredb pozneje, ker se bodo hibe jasneje pokazale pri praktičnem izvajanju uredb.

Protekcijonizem.

Sekcija je naslovila na vse narodne poslance posebno okrožnico, v kateri jim prikazuje kvarne posledice, ki se pojavijo, ako posegajo narodni poslanci v prosvetno personalno politiko, v učiteljska nameščanja in premeščanja. Z nezdravim protekcijonizmom, ki ni upošteval nikakih načelnih stališč, je izgubila svojo vrednost službena sposobnost in zakoniti predpisi, učiteljski stan se je korumpiral in demoraliziral na škodo šolstva in narodne prosvete. V tej okrožnici naproša sekcija narodne poslance, da bi v interesu očuvanja načel poštenosti in v interesu šole in prosvete opustili intervencije, ki izvirajo iz osebnih ambicij poedinih učiteljev in rušijo načelna stališča, s katerih je treba rešiti tudi personalna vprašanja.

Monopolizacija učbenikov.

Pri objavljenih razpisih za sestavo novih učnih knjig, ki je vzbudil veliko vzemirjenje v vsej naši javnosti, četudi prav za prav ni prišel tako nepričakovano, ker predvideva to zakon o učnih knjigah iz leta 1929, je sekcija stopila v stik z drugimi prosvetnimi, socialnimi in gospodarskimi organizacijami, ki jih je uredba kakorkoli zadela.

Organizacija centrala JUU dela proti uvedbi monopolskih knjig še sedaj in ji služijo pri tem delu za oporo zgolj pedagoški in šolski razlogi.

Da bi poročilo ne naraslo, sem podal v njem le kratek pregled o najvažnejših vprašanjih šole in stanu. V kolikor bi bilo pro-

čilo spricho kratke obravnave poedinih zadev nejasno, bom poedinne stvari pojasnil na eventualna ustna vprašanja.

SKLEPI K TAJNIKOVEMU POROČILU.

K tajniškemu poročilu so stavili svoje predloge:

Tov. Kmet je stavil predloge glede prevde pripravnikov, nastavitve onih, ki so absolvirali privatna učiteljska, upoštevanje izvenšolskega dela in razpisa službenih mest.

Tov. Hočevar glede kontraktualnih učiteljev.

Tov. Peternel navaja primere v pogledu napredovanja v VI. skupino.

Tov. Cvetko, Maribor levi breg navaja primer premestitve po službeni potrebi, nadalje predloge glede sklicevanja predsedniških zborov in banovinske skupščine, predloge za banovinsko skupščino, pravilnik o vršitvi obvezne telesne vzgoje, o matičnem listu, o imenovanju častnih članov JUU in o pedagoških ustanovah ter založbah.

Govorili so še tovariši: Ravbar, Lapajne in Ljubič. Nakar je pojasnil posamezne točke tajiškega poročila tov. tajnik Metod Kumlj.

PRORAČUN.

Zbor je nato prešel na razpravo o proračunu sekcije, ki ga je obrazložil tov. Rado Grum. V glavnem se je zbor strinjal s predloženim osnutkom in je bilo sklenjeno, naj se spremeni le v toliko, da se postavka 8 »Praktični učiteljski tečaj« uporabi kot fond za obrambo in pravnega konzulenta.

Nadalje je bilo sklenjeno naj bi izhajal »Popotnik« v desetih številkah po eni in pol tiskovni polji tako da izideta vedno po dve številki skupaj.

V smislu teh sklepov spremenjen predlog proračuna bo razposlan posameznim sreskim društvom v razpravo.

Letošnja banovinska skupščina bo 11. in 12. julija v Ljubljani.

Zbor je zaključil predsednik ob 1/16. uri.

Občni zbor Učiteljske samopomoči

Ob zelo lepi udeležbi so združniki US 2. junija 1935 zborovali v prijaznem Celju. Prvi občni zbor ob 9.30 ni bil sklepčen. Po uvodnih formalnostih in pozdravu hišnega domačina tov. Zdolška je načelnik US tov. Iv. Kocijančič otvoril ob 10. uri občni zbor ter prav pristrčno pozdravil vse navzoče združnike.

Pred prehodom na dnevni red se je spomnil v žalnem govoru blagopokojnega Vi-teškega kralja Aleksandra I in njegove mučeniške smrti, novemu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II. pa izrazil vdanost našega članstva.

K prvi točki dnevnega reda je prečital tov. Kocijančič poročilo načelstva za l. 1934., ki navaja statistične podatke o članstvu, o posmrtninah, o likvidnosti združnega denarja, o delu in uspehih v združni upravi, o sejah in članskih sestankih. Poročilo omenja dalje, da je l. 1934 postal član nadzorstva tov. Ivan Dimnik, predsednik JUU, član načelstva tov. Juraj Režek je praznoval 80 letnico, član načelstva prof. Albert Sič pa 70 letnico svojega rojstva. Vse tri navzoče združnike so zborovalci pozdravili s glasnim odobravanjem. — Agitacija za nove člane se je vršila po običajnem redu: pismeno iz uprave, s članki v »Učit. tovarišu«, osebno s predavanji na zborovanjih in po naših zaupnikih v srezih, v zadnjem času s referatom »Gospodarski dan«. Vsem tem našim zvestim sodelavcem — posebno še tov. uredniku »Učit. tovariša« — izreka poročilo združno zahvalo. Končno izreka poročilo še željo, da bi se k sedanjim dobrinam US pridružile še nove pridobitve, to pa brez težjih žrtev za združno dobro.

Poročilo načelstva je bilo brez debate z odobravanjem soglasno sprejeto.

Računski zaključek za l. 1934 je imel vsak združnik tiskan pred seboj. K temu je podal tov. načelnik samo nekaj splošnih pripomb in pojasnil. V debati so govorili tov. Gosak, Gobec, Petrak, Fink, Vrečko, Kobal in še drugi. Pojasnjeval in odgovarjal je tov. Kocijančič. Med drugim se je naročilo združni upravi: Pozove se v »Učit. tov.« združnike na isti šoli, da si zberejo poverjenika, ki bo pobiral in nakazoval članske prispevke za US na eni položnici ali pa, da se člani na isti šoli zedinijo za to, da jim uprava US pošilja položnice za nakazila v eni kuverti. (O tem se bo še pisalo v »Učit. tovarišu«!)

Član nadzorstva tov. Volavšek je prečital predlog nadzorstva, ki je bil sestavljen o priliki pregleda računskega zaključka in je predlagal načelstvu absolutorij. Navzoči združniki so računski zaključek za l. 1934 odobrili in glasovali soglasno za absolutorij. Tov. načelnik se je zahvalil za zaupanje in obljubil v imenu načelstva in uprave vestno in točno poslovanje tudi v bodoče.

Tov. Kocijančič je priobčil v »Učit. tovarišu« od 30. 5. 1935, št. 42 daljše poročilo o podpornem skladu. Na občnem zboru je temu dodal še nekaj podatkov bolj internega značaja glede zaupnikov, opominjalnih pism, vračanja podpor, o izdanih in vrnjenih podporah l. 1935, o rešenih in nerešenih prošnjah itd. Za načelstvo je predlagal nekaj izprememb pravilnika o podpornem skladu.

V obširni, a vseskozi stvarni debati so govorili tov. Gosak, Muršec, Gobec, Volavšek, Zemljič, Petrak, Rajhman, Kocijančič in še drugi. Občni zbor je po svojih gospodarskih odobril poslovanje načelstva s podpornim skladom, naročil mu strogo in stvarno obravnavo predloženih prošelj tudi v naprej. Pravilnik, potrjen na občnem zboru v l. 1934, se je spopolnil v sledečih točkah:

Točka 8. in 13. Proti združnikom, ki ne vračajo določenih podpor redno in pravočasno, naj postopa načelstvo po določili točke 13. pravilnika. Računovodstvo, oziroma finančna direkcija se naprosi, da odteguje dolžne obroke do najvišje dopustne meje.

2. Točka 12. V dobi 6 mesecev (od l. 7. do 31. 12. 1934) je utrpel podporni sklad Din 106.10 nepovrnjenih stroškov. Zato se v bodoče zahteva za tiskovine, poštino, poizvedbe itd znesek Din 10.—. Odklonjenemu prsilcu se preostanek vknjiži v dobro.

3. Točka 14. in 15. Od dovoljene podpore se odtegne 1% za upravne stroške. Nagrada za upravne posle določi nadzorstvo, ki poroča o tem občnemu zboru.

4. Točka 2. Pismeni predlog nekega člana, da bi načelstvo smelo izdati podporo članu prsilcu, ki še ni 3 leta združnik US, je bil soglasno odklonjen.

Vsi ti predlogi so bili brez ugovora od vseh navzočih združnikov soglasno sprejeti.

Od tov. Volavška je prejela združna uprava samostojen predlog, ki določa, naj US

nudi članom še pri življenju kako dobro, n. pr. izplačilo 1/2 posmrtnine. Slično preosnovno US je predlagala tov. Polakova iz Ljubljane na občnem zboru v l. 1933.

V svojem pojasnilu poudarja tov. Volavšek, da ga je pri sestavi vodila misel: US naj nudi denarno pomoč združniku že v življenju. Zadržniku, ki je bil že določeno dobo včlanjen v združni, naj izplača US 1/2 posmrtnine. Mlajši, zdravi tovariši(-ice), neporočeni in zakonci brez otrok se ne ogrevajo samo za posmrtnine. US naj pritegne v to del rezervnega sklada, nekaj bodo storili združniki. Predlaga izvolitev posebnega odseka, ki bo te predloge preizkusil, izdelal konkretni predlog in ga predložil prihodnjemu občnemu zboru.

V debati je tov. Gosak toplo priporočil preosnovno US po tov. Volavškovih predlogih. Nadalje so govorili še sledeči tovariši: Gobec, Pogačnik, Rajhman, Kobal, Dimnik, Sevnik in Kocijančič. Po daljši in temeljiti debati sta bila sprejeta soglasno sledeča sklepa:

1. Za sestavo konkretnega predloga se izvoli poseben odsek, ki ga tvorijo tovariši:

Mariborsko učiteljsko društvo g. nadzorniku Tomažiču

Mariborsko učiteljsko je meseca maja bridko zadela vest, da je bil upokojen dolgoletni šolski nadzornik za srez Maribor levi breg tov. Ivan Tomažič. Z njim je odšla iz vrst aktivnega učiteljsva ena najpomembnejših osebnosti v slovenskem šolstvu. Nadzornik Tomažič je že pred prevratom v ljutomerskem okraju posegal odločno v delo za narodov napredek in njegovo lepšo bodočnost. Po prevratu je bil tudi on med tistimi, ki so bili poklicani v Maribor na tedaj tako težavno in nevaležno šolsko delo. Poverjeno mu je bilo vodstvo III. deške osnovne šole. Vse svoje bogate sile je posvetil tov. Tomažič od sedaj naprej mariborskemu šolstvu, najprej kot upravitelj III. deške osnovne šole, kjer je moral v težavnih razmerah orati ledino in vzgajati v prvih povojnih letih podivjano mladež v zavedne Jugoslovane, nato pa, ko je bil poklican na še odgovornejšo nadzorniško mesto, je posvetil vse svoje sile celotnemu šolstvu podrejenega mu sreza. Prav posebno mu je bilo pri srcu obmejno šolstvo in kadar je šlo za dobrobit in napredek šolstva v narodno izpostavljenih in ogroženih krajih, tedaj se ni plašil nadzornik Tomažič nobenega truda. Ako je učiteljsvo njegovega sreza in zlasti ono v obmejnih krajih neprestano skušalo raziskovati svoje posebne vzgojne prilike, ako je stremelo za tem, da bi vsa pedagoška prizadevanja dobila pravo jugoslovansko obelje, je to v glavnem zasluga nadzornika Tomažiča. Bil pa je vsemu svojemu podrejenemu učiteljsvu tudi vedno skrben in blag svetovalec, po očetovsko je skrbel za slehernega, tako da mu je vsakdo moral priznati ono, kar je za človeka najvišje priznanje, da je bil v resnici dober človek.

Mariborsko učiteljsvo, katerega je ta nedadni odhod nadzornika Tomažiča globoko zadel, ga je imenovalo na svojem društvenem zborovanju 22. maja t. l. za prvega častnega člana svojega društva. Da še posebno počasti svojega tolikanj priljubljenega dolgoletnega nadzornika, je sklenilo, da mu izroči diplomu častnega članstva na posebnem slavnostnem zborovanju. Za ta dogodek je pa pohitelo mariborsko učiteljsvo ven iz Maribora v osrčje Slovenskih goric, v prijazno Sv. Trojico, kjer je ravno pred tremi leti tudi šentlenartsko dru-

štvo zbralo slavljence za svojega častnega člana. Dne 6. junija t. l. se je zbralo učiteljsvo skoraj polnoštevilno pri Sv. Trojici. Dva največja mariborska avtobusa sta potegnila po beli cesti v zelene Slovenske gorice vse številne udeležence, ki so vedno vedremu slavljencu na čast prinesli s seboj vsak vrhano mero židane volje, ki je ni moglo skaliti niti neprijazno vreme.

V osnovni šoli pri Sv. Trojici se je vršilo najprej slavnostno zborovanje. Otvoril ga je predsednik društva tov. Ciril Hočevar, ki je tolmачil v lepem nagovoru slavljencu čustva in zahvalo vsega učiteljsva in proslavljala njegovo življenjsko delo na pedagoškem, stanovskem in gospodarskem polju, pa tudi za idejo Sokolstva in Ciril-Methodove družbe. Nato je izročil slavljencu okusno izdelano diplomu, ki prikazuje simbolično našo severno mejo, ki je bila slavljencu tolikanj pri srcu. Čestitali in zahvaljevali so se mu še šolski upravitelj Hren, šolska upravitelja Bračičeva ter učitelja Cibic in Jakopec. Vsem se je zahvalil z lepimi besedami slavljenc, ki je, skromen kakor vedno, tudi to pot slehernu zahvalo odklanjal in poudarjal, da je storil samo ono, kar je bil storiti dolžan.

Po končanem slavnostnem zborovanju se je podalo učiteljsvo v prijazni Golobov hram, kjer je bilo postreženo z vso gostoljubnostjo in pozornostjo, ki je lastna panonskim Slovincem. Tu se je razvila pristrčna, izredno prijetna zabava, ki je neprisljano združila vse mariborsko učiteljsvo, ki se drugače tako redko vidi. Vse prenelo so minevale ure v prelepi Sv. Trojici. Med petjem, godbo in smehom so se vrstile šaljive napolitnice slavljencu, ki jim je enako šaljivo odgovarjal. Ni čuda, da je prišel mnogo prehitro čas, ko je bilo treba nazaj v Maribor. Tako je zblizal odhajajoči nadzornik Tomažič baš ob svojem slovesu vse mariborsko učiteljsvo tako, kakor je to v mestih le redkokje in redkokdaj slučaj. Ob zavesti, da se bomo še pogosto tako našli, upamo, da bomo lahko imeli tudi današnjega slavljence še večkrat v svoji sredi, saj ostane med nami in se nam prav gotovo ne bo odtegnil, je potem sledilo trpko slovo.

I. K.

Ant. Mihec:

Bodulija

Kot večni popotnik sem prišel v Aleksandrovo na otoku Krku, ali kakor se pravi na Boduliju.

Narod je krstil otok za »Bodulijo« in prebivalce za »Bodule«. Mesto, oziroma vas šteje okoli 3000 prebivalcev. Razen velikega sokolskega doma in dveh hotelov so hiše dokaj enostavne in druga drugi podobne. Po značaju in načinu življenja se ljudje zelo razlikujejo od ostalih otočanov.

Sopile — narodna pesem.

Aleksandrovcian je ponosen, živ, nezapljiv in skop. Njegova pesem je podobna tužnemu zavijanju in je pravi odraz skope prirode in večne borbe za obstanek. Prav tako je tudi melodija, ki jo slišiš iz narodnega instrumenta — sopile. To je leseno glasbilo podobno klarinetu, ki se pa loči v dve vrsti od katerih ene svirajo »na debelo«, druge »na tanko«. V mnogih nemških glasbenih listih najdeš cele kolone podatkov o tej edinstveni narodni glasbi. Ko jo prvič slišiš se ti zdi bodulska glasba nerazumljiva in monotona. Če pa upoštevaš skopo in kamenito zemljo, ki narodu po mačehovsko vrača trud, prideš do prepričanja, da je v tej glasbi, polno otožnih tonov prava slika stradanja in borbe za narodni in gospodarski obstoj. Narava vpliva na melodijo pesmi. Odkod naj bi vzlet Bodul veselo pesem, ko ga obkroža gol kamen, iz katerega mora izklesati peščico zemlje, da vanjo zasadi figo, trto ali oljko!

A morje, to veliko pokopališče naših mornarjev je zelo nesigurno. Zdaj je mirno kot olje, pa se v trenutku pretvori v morsko pošast, katera požira brodove in ljudi. In tudi večna borba s tem neizprosnim naravnim elementom ima svoj izraz v tej otožni melodiji bodulske narodne pesmi.

Danuncijevi arditj — narodne borbe.

Znano je, da je otok Krk kot zadnji prispel v okrilje Jugoslavije. Znano so tudi bor-

be neoboroženih domačinov proti Danuncijevim arditom. Z Aleksandrovcianji so morali celo »parlamentirati«, ko so druge vasi že davno podlegle. Le vprašajte kakega domačina o tem! Pripovedoval vam bo na dolgo in široko.

Spominjam se dogodka, ko je na morju divjal hud vihar in so ladje druga za drugo hitele v varno pristanišče. Kakor drugod na otokih, je tudi tukaj središče vsega življenja, pristanišče. Tu se pogovarjajo, politizirajo, flirtajo i. dr. — Ne manjkajo niti šolski otroci, ki skačejo sem ter tja. Pa so vam presneto živi in neugnani!

Oči vseh so uprte na odprto morje. Naenkrat se pojavi nek motorni čoln in se približuje pristanišču. Vse ugiha: kdo, čigav, odkod itd. Pristaniški pilot pojasni, da je to najbrž italijanski finančni čoln, ki se je moral ukloniti višji sili. In res, na jarbolu se je vila italijanska trikolora, a ljudje so se začeli nekam čudno spogledovati. Prisotni otroci so začeli grabiti kamenje. Na moje vprašanje kaj da s tem nameravajo, so me čudno pogledali rekoč: »Ali ne vidite, da gredo Italijani?« Teško sem jih pomiril in pripravil do tega, da so pometali kamenje iz žepov in neder.

In taka je menda vsa deca od Sušaka do Budve...

Narodna zavest.

Večna borba z vsemi mogočimi osvajači je utrdila pri Bodulih narodno zavest do najvišje mere. Otok Krk je bil vedno v neprestani borbi od Benečanov, Italijanov pa do Germanov. Le veliki odpornosti in žilavosti naroda se je zahvaliti, da se ni mogel tujec nikdar udomaćiti na tem otoku, ki je bil last nekdanjih knezov Frankoponov. Mnogi otočani gredo v svet že v rani mladosti, zlasti v Ameriko. Ko pa si prisljuži gotov znesek, se vrne v stari kraj, čeprav šele tik pred smrtjo.

Ko so l. 1919. morale zapustiti italijanske čete otok Krk, je narod več dni vriskal od velikega navdušenja.

Hoteli — lov — navade.

V zadnjih letih so napravili še precej lepo kopalnico, kamor zahajajo letoviščarji, željni miru in počitka. Mimogrede bodi povedano, da imajo še najraje Slovence, ker da so najboljši konsumenti glavnega proizvoda.

Poleg dveh hotelov je več manjših gostiln, v katerih se dobi prav poceni hrana in prenočišče. Gost mora biti pripravljen na vsa mogoča vprašanja s strani gostilničarja. Je to zgolj domačnost, oziroma radovednost, kateri se ne izogne nikjer.

Poleg ribjega lova je na otoku zanimiv tudi lov na zajce, lisice, kune in jerebice, katerih je vse polno. Menda ga ni učitelja, ki se ne bi bavil s tem zdravim sportom. Lovišča so zelo poceni. Mnogo lovišč imajo v zakupu bogatejši Angleži, ki prebivajo tu vso zimo. Seveda jih stane vsaka ustreljena jerebica kakor nas — krava. Lovca mora biti pravi akrobat v preskakovanju nešteti zidov, kajti vsaka njivica je ograjena s posebnim zidom. Mnoge, posebno debelejšje osebe mine vsa lovška strast že pri prvem poizkusu.

Domači tovariš Jože je bil pravi mojster v streljanju jerebic in tudi na ribe je rad hōdil. Kolikokrat je prišel po mene že v zgodnjih urah, potrkal na okno rekoč: »Ala, Antone, gremo ča, orebice več kantaju (pojejo)!« Če pa sva šla na ribe: »Antone, diži se! Bonaca (mirno morje) je kako ulje!« — Hočeš nočeš, moral sem iz postelje.

Lepo je bilo, ko sva zaveslala na odprto morje, v kopalnih oblekah, preskrbljena z vsemi mogočimi ribarskimi pripomočki za vabljenje nedolžnih ribic! Vsakokrat sva »zabugarila« po kako istrsko narodno pesem, da so se delfini kar plašili.

Otok Košljun — drugi Bled.

V samem aleksandrovcianem zalivu se nahaja majhen in krožnik podoben otoček — Košljun. Na prvi pogled se ti zdi, da si nekje na Bledu, če bi ga ne obkrožala gola in kamenita okolica. Sam otoček je zaraščen z različnim drevjem, med katerim prevladuje bor in lavorika. Res prava oaza v puštinji! Skoda, da so se očetje frančiškani, lastniki otoka, za-

barikadirali s številnimi tablicami, na katerih stoji napisano v več jezikih, da je pristop na otok, v kopalnih oblekah prepovedan. Zgodilo se je že, da je marsikatera dama morala nazaj prav zaradi prekratkih — rokavov. Jaz jim prav nič ne zamerim. Zakaj bi taka izkušnja motila nebeski mir.

Poleg samostana je tu nižja privatna gimnazija, ki jo vodijo sami o. frančiškani. Imajo pa bogato knjižnico, z redkimi primerki najstarejših knjig in tudi muzej. Vsak izobraženeč, ki pride v to okolico, si bo ogledal to knjižnico. Škoda, da je knjižnica nedostopna ženskam zaradi »klausure«. — Pa se je našla neka prebrisana Čehinja, ki si je vtepla v glavo, da si mora ogledati ves samostan. Preoblekla se je v moško obleko, se izdala za profesorja in uspela. Pater gvardijan ji je drage volje pokazal in on, trdno prepričan, da ima pred seboj moškega. Po odhodu se je sama javila z dopisnico in se podpisala s polnim ženskim imenom. Očetje frančiškani so odslej postali bolj pozorni na vsakega obiskovalca otoka.

Sejem — narodna pesem.

Na dan sv. Antona Padovanskega se zberejo na Košljunu ljudje iz vsega otoka Krka in ga dobesedno pokrijejo. Tu je semenj, na katerem ne manjkajo razni berači. Nekateri imajo razne »lajne« redkeje harmoniko ali gosli. Poslušal sem nekega domačega berača, ki je, mimogrede povedano, veljal za »umetnika« in je pel ob harmoniki sledečo pesem:

Oj Antone, albukate (odvetnik), mrt sam zate, dragi brate. Za ono tvojih sedam kori, zemi mene sobom gori (itd.).

Prosjači pa le tak, ki v resnici ne poseduje ničesar. Mnogo jih je, ki rajši stradajo, kot bi prosili. So pač preponosni!

Na zadnje je popihnil »tihji vetar« in me odnesel daleč od otoka, kjer kraljuje ponos in narodna zavest. Bodi pozdravljena draga Bodulija ter mi oprosti, če sem bil preodkrit v svojem opisu. Učiteljsvo dravske banovine gradi svoj dom v Omišlju, kar naj ti bo v priznanje in zadoščenje!

Splošne vesti

SEJA GLAVNEGA ODBORA JUU

Na osnovi čl. 18 pravil JUU čl. 5 poslovnik in sklepa izvršnega odbora od 30. maja 1935 je sklicana seja glavnega odbora JUU za 16. in 17. junija t. l. v Beogradu.

Dnevni red:

1. Poročilo in predlogi predsednika JUU.
2. Poročilo in predlogi tajnika JUU.
3. Poročilo predsednikov banov. sekcij.
4. Pravila in poslovnik.
5. Pravila Učiteljske samopomoči.
6. Pravila Socialnega fonda Viteškega kraja Aleksandra I. Zedinitelja.
7. Vprašanje personala.
8. Šolski muzej JUU.
9. Učni načrt (Razpis).
10. Glavna skupščina (kraj, datum in dnevni red.)
11. Letno poročilo.
12. Proračun in gospodarske zadeve.
13. Vprašanja in predlogi.

— Posvetitev temeljnega kamna učiteljskega doma v Novem Sadu. V nedeljo 2. junija je bil posvečen temeljni kamen novega učiteljskega doma. Učiteljstvo dunavske banovine je v kratkem času uspelo zbrati zadostna denarna sredstva, da je letos začelo zidati naravnost impozantno dom, trinadstropno palačo. Ko bo ta dom pod streho, popolnoma dovršen, bo učiteljstvo dunavske banovine lahko s ponosom pokazalo na to zgradbo kot najlepši plod učiteljske stanovske zavesti in plod intenzivnega dela in prizadevanja. Da bo zgradba res tako veličastna gre zahvala predvsem mestni občini v Novem Sadu, ki je odstopila sekciji stavbnih prostorov v najlepšem delu mesta in banovini, ki je prisločila na pomoč z izdatno denarno podporo. — Posvetitvi temeljnega kamna je prisostvoval zastopnik prosvetnega ministra, ves sekcijki odbor in predsedniki vseh sreskih učiteljskih društev dunavske banovine.

— Opozorjamo, da so izšle knjige Mladinske matice. Podrobneje o tem izveš v rubriki Mladinska matica.

— Učiteljstvu, ki se mudi v Mariboru tekom počitnic nudi Uč. dom prenočišče in vso oskrbo. Dobro je, da si mesto rezervirate zlasti, ako nameravate ostati dalj časa. Za pojasnila se obrnite na naslov: Penzionat Učit. dom v Mariboru — Kosarjeva 41.

Učiteljski pravnik

— Vprašanje: R. I. v G. I. Dobil sem 3. povišico dne 1. IX. 1932., zato bi moral napredovati s 1. IX. 1935. v V. skupino, toda imam samo 33 službena leta in sem star 51 leto. Ker pa zakon zahteva 55 let starosti, zato bi mogel napredovati šele čez 7 let (3 služb. leta dopolnim 1. IX. 1935. in še moram izpolniti 4 leta, da bom star 55 let). V tem času drugi učitelji napredujejo 2-krat. Prosim, naznanite mi, kako bi si mogel tukaj pomagati, da bi dosegel povišanje v plači že letos 1. IX. Ali bi se dalo s prošnjo doseči napredovanje v V. skupino?

2. Ali nostrificirajo inozemske učiteljske diplome pri ministru prosvete tudi brez dopolnilnega izpita iz nacionalnih predmetov državljanim kraljevine Jugoslavije.

Ad 1. Po § 258. ur. zakona mora izpolniti učitelj narodne šole vse 3 pogoje za napredovanje v V. skupino, doživeti toraj tudi 55 let starosti, drugače ne more napredovati v to skupino. (Roč. kat. str. 78.)

Ad 2. Diplome se nostrificirajo le na podlagi dopolnilnega izpita iz nacionalnih predmetov.

— Vprašanje: K. R. v Sv. M. Živim z ženo na eni in isti šoli v skupnem gospodinjstvu: ali pripada obema kurjavi in koliko?

Po § 30. fin. zak. 1933./34. pripada obema 1 stanovanje in 1 kurjava — o. l. Roč. kat. str. 74.

— Vprašanja in odgovori! Ako pregledam odgovore na stavljena vprašanja, ugotovim, da bi se 90% vprašanj rešilo lahko doma, če bi si sleherni učitelj nabavil Roč. katalog, ki ga cenijo in upoštevajo tudi krogi izven vrst učiteljstva.

— Kolkovanje spričeval. Na razna vprašanja sporočamo, da se kolkuje spričevalo o dovršeni osnovni šoli s kolekom za 20 Din, prav tako tudi spričevalo o dovršeni višji narodni šoli. Glej odlok banske uprave IV No. 9183/7—33.

Naša gospodarska organizacija

— Učiteljski dom v Mariboru je prejel v teku zadnjega tedna te-le darove: mariborsko učiteljstvo zbrano pri slovesu od svojega priljubljenega nadzornika tov. Tomažiča pri Sv. Trojici v Slov. goricah 100 Din. (Prav toliko je zbralo za CMD). Tov. Julij Kontler mesto šopka na grob tov. Salay-Zver 50 Din. Tov. Karel Straus in Metod Kumelj pri posetu doma po 50 Din. Tovarišica H. S. je vplačala delež in pristopnino ter darovala še 40 Din. Vsem najlepša hvala — drugim pa v posnemanju!

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

— Samo še en teden imate časa, da naročite po subskripcijski ceni (23 Din s poštino vred) vsakemu vzgojitelju prepotrebno knjigo »Govorne motnje« naravnost pri avtorju: Vilko Mazi, strokovni učitelj, Ljubljana, Poljanska cesta 15.

— Maturantije ženskega učiteljskega v Ljubljani iz leta 1925. vabim, da se ob desetletnici mature udeležite sestanka dne 3. julija po prihodu jutranjih vlakov, to je okrog 9. ure v hotelu Miklič v Ljubljani. Popoldne eventuale izlet po dogovoru. Pridite vse, da se po 10 letih zopet enkrat vidimo! Do svidenja! — Mila Andolškova, šol. upr. Karlovica Vel. Lašče.

— Če praznujete obletnico mature v Mariboru, je vam s prenočišči in prehrano na razpolago Učiteljski dom, ako pravočasno javite.

— Križevci pri Ljutomeru, Dne 28., 29. in 30. maja je tukajšnji Pomladek Jadranske Straže v Slomškovi dvorani proslavil svoj Jadranski dan. — Mladinski zbor je zapel uvodno »Jadransko himno«, nakar je učencev v govoru pojasnil pomen PJS. K ostalim pevskim točkam je k izredno lepemu izvajanju slednjih samo čestitali. — Sledila je dobro izvedena simbolična telovadna točka z zborna recitacija Župančičeve pesmi »Ob Kvarneru«. — K sklepu prireditve je vprizorila šolska deca Ribičičevo otroško igro »Kraljica palčkova«. Scenerija je bila okusna, splošno zadovoljstvo publike pa je pričalo tudi o dobri režiji predstave. — Proslava se je vršila trikrat: dne 28. maja za deco domače šole, dne 29. maja za deco nar. šol v Veržetu in Vučji vasi, glavna proslava dne 30. maja pa je bila namenjena predvsem staršem in svojem šolske dece. Vsakokrat je prireditve bila dobro obiskana in je v visoki meri dosegla svoj moralni namen.

— Kmet. nad. šolstvo: 25. aprila t. l. se je sestel ožji odbor kmetško nadalje. šolstva k seji. Predsednik tov. Gosak je poročal o tekočih zadevah, tajnik in blagajnik sta podala svoji poročili. Razgovor se je vršil o kmet. tečaju v Zagrebu ter o tečajih, ki bodo v dravski banovini. Svetnik g. Krošel je razpravljal o smernicah in organizaciji kmet. nad. šolstva. Glede učnega načrta na teh šolah so bili storjeni razni sklepi, organizacijo za načrte pa sta prevzela tovariša Inkret in Ostanek. Sklenjeno je bilo tudi, da pošljemo poročila o razvoju kmet. nad. šolstva v dravski banovini »Narodni prosveti«.

Mladinska matica

— mm KNJIGE M. M. SO DOTISKANE in so se začele razpošiljati 11. tm. Razpošiljajo se kot druga leta po železnici, po avtomobilu in po pošti. Manjše šole naj jih dvignejo na istih šolah kot prejšnja leta.

Ljubljanske šole naj pošljejo kot vsako leto po knjige v upravo M. M.

Eventualne pritožbe in reklamacije naj se izvršijo čimprej.

KDOR NI PORAVNAL NAROČNINE za »Naš rod« in knjige, naj stori to čimprej, da ne ostane brez knjig. Odpošljite denar še danes!

— mm Redne publikacije M. M., ki so pravkar izšle:

1. Krešnice VIII., ki sta jih uredila Josip Ribičič in Albert Širok. Naslovno dvobarvno risbo je izdelal Ljubivoj Ravnikar.

2. Bambič - Ribičič: »Kralj Honolulu«, 4-barvna slikanica za najmlajše.

3. Bevk: »Pastirica«, povest z 18 celostranskimi ilustracijami Nikolaja Pirnata.

4. Dr. Rudolf Andrejka: Po lepji Sloveniji — z dvobarvno naslovno sliko od Janeza Trpina.

Vse štiri knjige so tiskane na boljšem papirju kot lani in so izredno bogato ilustrirane.

Učiteljski pevski zbor JUU

— pev Upravni odbor UPZ je sprejel na svoji seji dne 8. junija t. l., da se vrši zborova skupščina dne 3. julija t. l. ob 10. uri v Glasbeni Matici v Ljubljani. Dnevni red po pravilniku. Pevskega tečaja ob tej priliki ne bo, zato odpadejo potnine.

Šolski radio

— r. V torek 18. junija bo pripovedoval g. Mirko Kugler »Belokrajnske pravljice«. Razpored: 1. Narodna pravljica — zlato. 2. Pravljice: a) Gospodarjeva sreča. b) Kdo je grešnik. c) O zvezanih coprnici. d) O čarovniku mačku. e) Najdena mačka. e) Duhovi zvone. 3. Ako te mika poznati kraje, kjer se je vse to vršilo, potuj v čudovito Belo Krajino.

V petek 21. junija bo povedal g. Vojko Jagodič: »Kako boste najlepše preživeli počitnice.« Šolsko leto se bliža h koncu. Deset mesecev zaporednega učenja je za mlade glave kar dovolj. Treba bi temeljitega oddiha, da se jeseni zastavi korak dalje. Toda, kakšen naj bo ta odih? Kakšno naj bo razvedrilo, da bo dobro in prav mladini in staršem? Ne mislim samo na one, ki imajo vsega dovolj; najbolj so mi v mislih tisti, ki bodo, ko se zapro za njimi šolska vrata, obstali pred vprašanjem: kaj naj počnem do jeseni? In

res se je z vprašanjem: »Kaj naj počne otrok v počitnicah?« belilo glave že mnogo staršev, učiteljev in sploh vseh, ki imajo opravka s šolo in otrokom. Še pred nedavnim sem čital v nekem časopisu, da so v Angliji stavili to vprašanje za glavno temo velikemu zborovanju. Ker pa je pri nas za letos to nemogoče, bom skušal podati otrokom nekaj praktičnih nasvetov, kako bi sami najbolje rešili to vprašanje in tako najlepše preživeli počitnice.

— r. V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 16. junija predaval g. inž. Mirko Peterlen: Vajnost ovčjereje za narodno gospodarstvo.

Stanovska organizacija JUU iz društev: Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v torek 18. junija t. l. v Novem mestu. Ob 8. uri zborujejo odseki, ob 9. uri pa je skupno zborovanje. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO javlja svojemu članstvu, da se bo vršilo v soboto, dne 15. t. m. po uradni sreski konferenci zborovanje učiteljskega društva za srez Krško z običajnim dnevnim redom. Volili bomo tudi delegate za skupščini. Po zborovanju bo kratka seja društvenega odbora. — Odbor.

— JUU — SRESKI DRUŠTVI KOZJE IN BREŽICE bosta zborovali dne 15. junija 1935, ob 10. uri v narodni šoli v Kozjem. Dnevni red: 1. Predavanje: a) gospodarsko (JUU — Brežice); b) zdravstveno (JUU — Kozje, dr. V. Krasser, ban. zdravnik v Kozjem. 2. Dopsis — skupno ali ločeno — po dogovoru. 3. Predlogi in nasveti za ban. skupščino. 4. Volitev delegatov — ločeno po društvih. 5. Slučajnosti. — Oni tovariši(-ice), ki reflektirajo na obed, naj to javijo vsaj dva dni prej šol. upravitelju Zehererju v Kozjem. Pridite polnoštevilno! — Odbor.

Poročila:

K ZBOROVANJU OBMEJNEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA V ORMOŽU DNE 25. MAJA.

V Ormožu so dne 25. maja zborovala sreska učiteljska društva Ormož, Čakovec, Prelog, Dolnja Lendava in Murska Sobota. Navzoč je bil tudi predsednik sekcije za savsko banovino tov. Logomerac iz Zagreba, mestni župan g. dr. Hrovat, zastopnik Sokolskega društva in podružnice C. M. D.

Kljub slabemu vremenu se je zborovanje razvilo v mogočno manifestacijo hrvaškega in slovenskega učiteljstva, ki se srečuje pri delu tu na naši najsevernejši meji. Ormož nas je sprejel nadvse častno, z zastavami in godbo, hoteč s tem z nami manifestirati misel, ki nas je privedla k skupnemu zborovanju. Poleg ormoškemu sreskemu društvu, ki se je priključilo našemu zborovanju, posebno njegovemu predsedniku tov. Belšaku, smo hvaležni predvsem g. županu dr. Hrovatu za prisrčen sprejem, pa za njegove krepke in moške besede.

JUU sreska društva Čakovec, Prelog, Dolnja Lendava in Murska Sobota.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ je zborovalo dne 29. maja v Metliki. Udeležilo se je nad 70 od 103 članov društva.

Tajnik je podal svoje izčrpano poročilo, na kar so bili stavljeni od strani odbora skrbno sestavljeni predlogi zborovalcem v odobritev. Med temi predlogi sta najvažnejša: Predlog, ki odklanja s točno in izčrpano utemeljitvijo predlog tov. Slekana o priv. bolniškem zavarovanju učiteljstva in predlog, da se učiteljstva ne postavljajo za politično-upravne uradnike v času volitev. Učiteljstvo je vse predloge soglasno odobrilo in sprejelo. Kot delegata za ban. in drž. skupščino sta bila izvoljena tov. predsednik in tajnik, kot namestnika pa tov. Špan in Kugler.

Sklepno zborovanje pa se bo vršilo koncem meseca v Semiču. Datum bo naknadno javljen!

Ljubič M., preds. Vilfan M., tajnik.

— SRESKO DRUŠTVO MARIBOR-MESTO je zborovalo dne 4. aprila in 22. maja t. l. na I. dekl. narodni šoli v Mariboru. — Prvič je bilo navzočih 47 članov, to je 73%, drugič 45 članov t. j. 70%.

1. Predavanje tov. Hrena in Vranca o stanovsko gospodarskih in socialnih ustanovah se je vršilo v dvogovoru. V 2 uri trajajočem razgovoru sta podala jasno sliko o zadrugištvu sploh, posebno pa o razvoju, pomenu in važnosti naših stanovskih ustanov, ter o njih sedanem stanju. Društvo sklene predlog, da naj pošljejo vse naše ustanove svoja pravila, pristopne izjave ter pregled svojega poslovanja v zadnjih letih. Tov. Hren se naproša, da razširi v tem smislu svoj referat, katerega naj sekcija izda v brošuri za vsakega člana.

Tov. Milica Stupanova je v 1½ urnem predavanju govorila o bistvu posameznih temperamentov in kako je ravnati z otrokom, ki ima ta ali oni temperament. Za njeno samostojno delo dolgoletnega opazovanja je žela najboljšo priznanje in odobranje. Zbor odobrava dopis uprave, katerega je poslala vsem neveljanjem tovarišem(-icam) z vljudnim povabilom, da naj vstopijo zopet v naše stanovske vrste. — Zbor sklene ponoviti še enkrat ta poziv, ter apelirati na njih stanovsko zavednost in solidarnost. Ta apel je imel precej odziva.

Naše društveno delovanje se reorganizira in se bo delilo v 4 odseke: šolski upravni odsek, stanovsko politični in gospodarski odsek, pedagoški odsek ter odsek za nadaljevalno šolstvo.

V vsak posamezni odsek so se javili člani(-ice).

Bolniško zavarovanje učiteljstva se zaenkrat odkloni vsaj v tej obliki, kakor je predlagano. Sekcija naj se trudi, da dosežemo vsaj one ugodnosti v zavodih, klinikah, kakor je to zakonjeno z uradniškim zakonom in z zakonom o narodnih šolah.

Prispevek za pravnega konzulenta zbor zopet odobri. Pogoji se pošljejo sekciji.

Nadalje se sprejme predlog o namestitvi osn. šolskih učiteljev na obrtno nadaljevalnih šolah.

Na zborovanju dne 22. maja odobri zbor sklep društvene uprave, da se predlaga nadzornika tov. Ivana Tomažiča častnim članom ob priliki njegove upokojitve za njegove zasluge za našo stanovsko organizacijo in za njegovo delo v dobrobit šolstva. Bil je stanovski bореc kot dolgoletni tajnik Zveze slov. štajerskih društev, kot predsednik učiteljskega društva za Ljutomer in za Maribor-mesto, kot član višjega šol. sveta ter slednjič kot sreski šolski nadzornik za srez Maribor mesto in levi breg. Ne samo na šolskem, temveč tudi na narodno obrambnem polju se je ves čas svojega službovanja udejstvoval kot aktivni član odbora Ciril in Metodove družbe in podružnice, Narodne Odbrane, Sokola, i. dr.

Zbor sklene, da se hoče oficijelno posloviti od tov. nadzornika na izletnem zborovanju pri Sv. Trojici dne 6. junija. Ob tej priliki se mu izroči v znak priznanja diploma.

Tov. predsednik pozdravi novega šol. nadzornika za Maribor-mesto tov. Alta, ki je izšel neposredno iz naših vrst ter mu želi pri njegovem delu mnogo uspehov. Tov. nadzornik se zahvali za pozdrav, poudarja, da je za složno delo potrebno medsebojno zaupanje, odkritosrčnost ter tovarištvo, ki pravilno taksira dolžnost in pravice. Da bo naše delo uspešno je potrebna nadaljnja strokovna izobrazba, vestnost, točnost in marljivost. Zeli, da ne bi bil toliko naš nadzornik, ampak sodelavec, tovariš, prijatelj, svetovalec.

Tov. predsednik je poudarjal, da bo vse učiteljstvo stalo tovarišu nadzorniku gotovo zvesto ob strani, in da bo delalo iz ljubezni do šole, naroda in domovine.

Hočevar, preds. Womer, tajnik.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo 18. maja 1935, pri Sv. Juriju v Slov. goricah. Udeležba 77%.

Tov. predsednik pozdravi vse navzoče, še posebej tov. nadzornika Ivana Tomažiča.

Zanimivo je bilo predavanje tov. Rogla »o čitanju v delovni šoli s praktičnimi primeri«. Predavanje nam je dalo mnogo novih pobud in vsi smo mu sledili z veliko pažnjo. To je pokazala tudi debata, v katero so posegli tov. Ferlinc in tov. predsednik.

Ker se je snov izvajala praktično z učeneci osnovne šole, je imelo predavanje še toliko večjo vrednost in uspeh. Za izvajanje mu je vse navzoče učiteljstvo prav hvaležno.

Tov. predsednik se je v kratkih besedah poslovlil od tov. nadzornika, ki odhaja v zasluzeni pokoj na lastno prošnjo. Kot nadzornik je nad 10 let deloval v srezu, si pridobil v prvi vrsti učiteljstvo in ljudstvo in dvignil šolstvo na visoko stopnjo. Čeprav je v 60. letu starosti in odhaja v pokoj, se čuti še vedno mladega v duhu današnjih pedagoških načel in si je upravi radi tega pridobil zlasti mlajše učiteljstvo. To je pokazal tov. Ferlinc, ki se je še posebej poslovlil od njega. Tov. nadzornik se je prav lepo zahvalil za iskrene besede, rekoč, da bo še vedno rad v stiku z učiteljstvom, saj je bila tudi njegova največja uteha priti med narod in učiteljstvo čim pogosteje.

Zatem se je prešlo k splošnemu zborovanju po odsekih. Zborovali so: gospodarski, pedagoški, stanovski, odsek za nadaljevalno šolstvo in za javno udejstvovanje. Ta način zborovanja se je pokazal uspešen, vendar le v toliko, da se bodo odseki formalno ob vsakokratnem zborovanju in to po potrebi. Na ta način si bo lahko vsak član po zanimanju in potrebi izbral sodelovanje v enem izmed odsekov. Ko so odseki končali svoje delo, so njihovi poročevalci poročali na skupnem zborovanju važne sklepe. Na banovinski in državni skupščini bo društvo zastopal kot delegat tov. predsednik, oziroma podpredsednik.

Predsednik: J. Štuhec. Taj.: Porenta Stane.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo 6. maja v Kranju.

Predsednik tov. Lajpajne je pozdravil predvsem člane in članice, ki so nanovo pristopili k društvu. Nato se je v toplih in iskrenih besedah spominal pokojnega tov. Rusa V., ki je bil dolgo vrsto let požrtvovalen, tovariški in objektivni predstavnik učiteljstva kranjskega sreza. Zborovalci so stoji počastili njegov spomin.

Tov. predsednik je tudi poročal, da se je delegacija učiteljstva udeležila sprejema g. bana v Kranju. G. ban je obljubil učiteljstvu vso svojo podporo. Da bi se gotova dejstva ne tolmačila krivo, in v svrhu zavarovanja učiteljstva, je na zborovanju bila sprejeta resolucija, ki jo je predložil tov. predsednik. Ta resolucija bo poslana na pristojno mesto.

Tov. Piškova je predavala o metodičnem pouku Jugoslavije. Uvodoma je navedla nekaj značilnih dejstev, ki naj spremljajo ta pouk. Nato je podala sliko, kako naj se na sodoben način s tem, da učenci kolikor mogoče aktivno sodelujejo, obravnava v nar. šoli Jugoslavija. Na podlagi oblikujoče metode (kulturna geografija) je navedla za zgled učno sliko dunavske banovine.

Predlog glede formiranja odsekov je bil zavrnjen. Pač pa bo društvo posvetilo vso pažnjo pedagoško-didaktičnim vprašanjem (poleg stanovskih zadev), ki naj spremljajo vsa naša zborovanja. Zborovalci so odklonili tudi predlog o obveznem bolniškem zavarovanju za učiteljstvo. Sprejet pa je bil na

predlog tov. Malenškove sklep, da naj sek-
cija še enkrat skuša urediti vprašanje na-
turalnih stanovanj ob selitvi, ker nas tozadeven
odlok ni zadovoljil.

Za poverjenika za učiteljske gospodarske
institucije je bil izvoljen tov. Rant.
Josip Lapajne, preds. Rupret V., tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARI-
BOR DESNI BREG je zborovalo dne 15. ma-
ja 1935. v Mariboru. Od 111 vpisanih, navzo-
čih 89, t. j. 80%.

Tov. predsednik je po pozdravu dal be-
sedo tov. Lavriču, ki je končal svoj referat
o »življenjski šoli«, katerega je podal na
osnovi dolgoletnih razglabljanj in prakse.
Debata o referatu se bo vršila po hospitaciji
na šoli referenta.

Nato je v referatu: »Moji vtisi ob pre-
gledovanju šol« podal tov. Vranc pregledno
sliko vtisov, ki jih je dobil ob priliki pregle-
dovanja, katero ga je prepričalo, da se v pre-
težni večini dela v smislu sodobne pedagogi-
ke, tako glede koncentracije snovi, aktivnosti
dece in medsebojne zveze učencev. Ideal nad-
zorovanja mu je: prijateljski obisk, ki naj
prinese dobrohotne nasvete, podporo in po-
moč celotnemu šolskemu delu.

V dialogu sta nam podala tov. Hren in
Vranc v ciklusu: »Učiteljski gospodarski
dan«, nastanek in zgodovinski razvoj zdru-
žništva, ter njega ogromni pomen, in podrobno
razpravljala o naših stanovskih gospodarskih
organizacijah, katere smo do sedaj mnogo za-
postavljali, a se jih bomo morali čim tesneje
okleniti, kajti, šele na gospodarsko trdnem
temelju je mogoče uspešno graditi močno
organizacijsko in prosvetno stavbo.

Vsi predavatelji so bili deležni pohvale
zborovalcev.

Po prečitaniu važnejših dopisov se je do-
ločil dan izletnega zborovanja na dne 15. ju-
nija 1935. v Sv. Lovrencu na Pohorju.

Petrovič Simon, preds. Šeško Ivan, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJU-
TOMERU je zborovalo 13. aprila v Radencih.
Zbrali smo se vkljub neprijetnemu vre-
menu v precejšnjem številu.

Predsednik, tov. Mavrič, nas je uvodno
informiral o delu in težnjah organizacije;
očrtal obljube prosvetnega ministra, tihoče se
zidave šol, izenačenja disciplinskega postop-
ka učiteljstva z ostalim uradništvom, popra-
ve krivic učiteljem-vojakom, nastavitve brez-
poselnih in vprašanja učbenikov. — Omenil
je tudi obisk bana dr. Puca v Ljutomeru, ka-
teremu se je poklonila deputacija našega
društva. — Tov. Porekar je sporočil zboru
pozdrave ban. šol. nadz. g. Drnovška, ki se
je baš tega dne mudil v Ljutomeru.

Gospodarski referat tov. Hrena je preči-
tal in komentiral članstvu tov. Ivanjšič. Po
daljši debati se je izvolil 6 članski odbor, ki
ima nalogo razmišljati, kako naj bi se težnje,
delo in dohodki vseh teh naših raznih go-
spodarskih panog centralizirali.

Pri obravnavi dopisov je članstvo skle-
nilo:

1. V polni meri podpiramo resolucijo ma-
riborskega učiteljskega društva, naj ostane
učiteljska šola v Mariboru neokrnjeno ohran-
jena — in dodajamo, naj se vanjo sprejema-
jo tudi absolventi meščanskih šol.

2. Razvrstitev namestitve učiteljskih abi-
turientov naj se nujno ravna po gmotnih raz-
merah poedincev. Dalje naj odloča o učitel-
jevih dolžnostih in pravicah samo mero-
dajna oblast po zakonu in naj se lajki ne
vmešavajo v naše zadeve.

3. Učiteljski dom naj bi bil cenejši — in
naj bi sprejemal tudi ženski naraščaj.

4. Ker nas »Učit. tovariš« obvešča o vseh
važnih dogodkih in problemih učiteljskega
stanu odklanjamo obvezno naročitev »Narod-
ne prosvete«.

Zadnje zborovanje bo v juniju.

K. Maurič, preds. M. Klemenčič, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI
LOKI je zborovalo v soboto dne 11. maja v
narodni šoli v Selcah nad Škofjo Loko in je
bila udeležba kljub vsem težkočam kar zado-
voljivo lepa.

Zborovanje je otvoril in vodil društveni
predsednik tov. Vojteh Debeljak, ki je podal
uvodoma obsežno situacijsko poročilo zlasti
iz stanovsko-političnih in šolsko upravnih vi-
dikov. Razmotrival se je disciplinski postopek,
pravilnik k zakonu o narodnih šolah, o učite-
ljicah ženskih ročnih del, draginjskih dokla-

dah, težkočah, ki se imajo z njimi boriti no-
vinci, monopolizaciji učbenikov, učnih načrtih
in drugo. S posebnim, spontanim navdušenjem
je bil za tem sprejet predlog, da se izrečejo
obema učiteljema, narodnima poslancema tov.
Pleskoviču in Doberšku čestitke.

Izčrpano tajniško poročilo tov. Košce je
obsegalo vse okoliščine in gradivo, v kolikor
je bilo aktualno, nato pa je podala poročilo
blagajničarka tov. Anica Terpinova, ki je zla-
sti vabila članstvo, naj svoje obveznosti na-
pram organizaciji redno in sproti poravnava.
Sicer je število zaostankarjev nizko a ven-
dar... V blagajni mora biti red.

Referat o bolniškem zavarovanju učitelj-
stva je izostal zaradi obolelosti podpredsed-
nika tov. Kokalja, toda učiteljstvo je kljub
temu sklepalo o zavarovanju. Do zaključka

pa ni prišlo, ker so si bila mnenja zelo delje-
na in je bilo slednjič vprašanje le preloženo
na drugo zborovanje.

Vzorno predavanje o šolski disciplini je
imel tov. Košca, ki je prikazal vse zmote, ki se
širijo sem in tje pri našem učiteljskem
delu. Grajal je ekstreme in slednjič poudaril,
da je najboljše disciplina prisrčna vez učitelja
z mladino.

Nič manj zanimiva niso bila nato izva-
janja tov. Možeta Franceta, ki je razmotrival
uspehe učnega travišča v Selcah. Njegove svo-
jevrstne, a čisto nove misli so žele največji
uspeh in si je ogledalo učiteljstvo travišče
tudi na licu mesta.

Z nekaterimi slučajnostmi je bilo zboro-
vanje obkličeno.

Debeljak Vojteh, preds. Košca Franc, taj.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

* V Nemčiji je duh nemških šol prenasie-
čen z idejo pangermanstva. V zadnji številki
»Reichszeitung für deutsche Erzieher« piše g.
Herman Diehl, da mora po priključitvi Sarske
delati vsak učitelj na to, da se bo tudi delta
Visle priključila k Nemčiji. V Nemčiji morajo
biti tudi katehetje v »Savezu Socialno-nacio-
nalnih učiteljev«. Z novim odlokom so razpu-
ščen roditeljski sveti, ustanovljeni 1919 leta.
Odlok ustanavlja mesto njih »Schulgemeinde«,
katerih člani so učitelji, starši in delegati
hitlerjevske mladine. Šolski upravitelj je
uradni predsednik in si izbira 5 članski svet
»Jugendwalter« nazvan.

* V Pragi se bo vršila od 1. do 8. jul. t. l.
II. celotedska počitniška konferenca mlade-
ga učiteljstva v Pragi. K referatom so se pri-
javili tudi minister dr. Beneš (Delo za mir in
čehoslovaško prizadevanje za svetovno sode-
lovanje), prof. dr. J. Kozak (Razmerje verstva
in cerkve do demokracije in socialnega vpra-
šanja), docent dr. J. L. Fischer (Naš naciona-
lizem in socialno vprašanje), poslanec dr. Ja-
roslav Stransky (Svetovni in domači politični
pregled). Informacije se dobe na naslov: Svaz
uč. čl. v Prahe VI. Vratislavova ul. č. 8.

* V Norveški so učiti. uvideli težak nolo-
žaj države in sami pristali na 2—4% znižano
plačo. Kdor se je protivil je zgubil vso plačo.

* V Španiji je odkazala vlada v l. 1933./34.
za 4000 novih postavljenj 4 milijone pezeta.
Koncem preteklega leta je postavila 10 novih
zgradb s 122 oddelki in učilnicami. Španski
parlament je nakazal 28 milijonov pezeta za
šolsko reformo.

* V Litvi je bilo v preteklem šol. letu
2836 šol s 7855 učitelji in 301.398 učenci. Šte-
vilo šol in učencev raste od leta do leta. V letu
1932./33. je bilo 2794 šol in 7626 učiteljev. Na
tisoč prebivalcev je prišlo v letu 1931./32. 117
učencev, v naslednjem letu 121, a v letu
1933./34., 123. Visoki šoli sta dve: Univerza
Vitolda Velikega in poljedelska akademija v
Dantovi. Na univerzi je bilo v letnem semes-
tru 4277 studentov (3051 moških, 1226 žen-
skih). Srednjih šol je 55 s 994 učitelji in 15.433
dijaki. Učiteljskih šol je 9 z 962 kandidatoma.

* V Belgiji sta dve vrsti sred. šol: sred-
nja šola (ecoles moyennes) in višja srednja
šola (athenees royaux); zato se deli izobraz-
ba učiteljstva v dve stopnji. Učitelji srednjih
šol I. stopnje se izobražujejo v srednješolskih
učiteljskih zavodih. V ta zavod imajo dostop
kandidati (n-je), ki so dovršili 18 let in ma-
turo na srednji šoli. Studij traja 2 leti in se
deli v tri oddelke: literarni, jezikovni in ma-
tematično-narodnoslovni. Od 34 teden. učnih
ur je sedem odmerjenih pedagogiki (4 teorije
in 3 prakse). Za višjo srednjo šolo se izobra-
zuje učiteljstvo na univerzi. Pravico do pouč-
evanja jim daje t. zv. agregacija iz filozofije,
literature in prirodnih ved. Ta studij traja
5 let in obsega eksperimentalno pedagogiko,
metodiko izbranih predmetov, praktično vež-
banje. Diplome, ki dovoljujejo poučevanje v
omenjenih zavodih so štiri: za poučevanje
zgodovine in literature za prirodne in mate-
matične vede, za germanistične vede in za
pedagoške vede. Pri tem izpitu se mora izka-
zati vsak z diplomo, ki ga opravičuje do po-
učevanja na I. stopnji. Od bodočih profesor-
jev pedagogike se zahteva vsaj osemletna
praksa v osnovni ali srednji šoli I. stopnje.

* »Osrednja vzgoja« na deželi v Angliji.
V Angliji so ustanovili tako imenovane
»osrednje šole«, katere obiskujejo otroci iz
daljne in bližnje okolice in to popolnoma
brezplačno. Ena izmed najbolj znanih šol te
vrste je v Alord-u v grofiji Lincolnshire.
Alord je mesto z 2000 prebivalci, toda šola
je ena najboljših te vrste v vsej deželi. 500
otrok obiskuje to šolo. Osem omnibusev
oskrbuje prevoz šolarjev brezplačno v raz-
dalji do 10 km. Pouk je posebno praktičen.
Razen navadnih predmetov se uče dečki tudi
tesarstva v tesarski delavnici (po 3 ure na te-
den), dve uri na teden pa se praktično ude-
stvujejo na vrtu. Deklice pa se uče kuhanja
in šivanja. Ko dovrše šolarji enajsto leto, se
uče znanosti — kemije, fizike in biologije,
posebno z ozirom na poljedelstvo. Imajo do-
bro opremljeno delavnico, kjer delajo razne
poljedelske poskuse. V delavnici imajo tudi
sobo za filmske predstave. Filme jim brez-
plačno izposojuje »Kraljevski inštitut« v Lon-
donu. Da ni šola brez radia, je umevno, saj
imajo angleške radiopostaje za šole vsak dan
kaj na programu. — Ta šola uživa poseben
sloves glede prehranjevanja otrok. Za 2 pe-
nija (okrog 3 Din v naši valuti) dobe otroci
dobro kosilo (sestoječe iz mesa, zelenjave,
mlečnih jedi in sadja). 250—300 otrok kosi
dnevno v šoli, in kar je najbolj zanimivo,
skoraj vse delo opravljajo deklice same. Zato
določijo vsak dan 12 deklic.

Šolstvo v Turčiji

Ko je bila leta 1923. proglašena Turčija za
republiko z Mustafom Kemalom kot preziden-
tom na čelu, je proglasila vlada za najnujnejši
program dvig kulturnega nivoja turškega pre-
bivalstva. To naj bi dosegla z ljudskimi tečajji
in z reformo svojega šolstva, ki je bilo pod
prejšnjim režimom močno zapostavljeno. Tur-
ška vlada je posvetila temu programu vso
skrb in pozornost ter je dosegla velike uspehe.

ORGANIZACIJA ŠOLSTVA V LETIH 1923 do 1934.

Spočetka je posvetila vso pozornost izda-
janju osnovnih šolskih zakonov in ukinitvi
dotedanjega šolskega stanja. Organizacija je
bila sledeča:

Materinske šole: Po anketi, razglašeni v
letu 1924. so bile te šole organizirane po vzor-
cu ostalih evropskih držav še posebej po Fröb-
lovih otroških vrtcih. Vanje imajo dostop
otroci 4 leta stari, brez razlike na spol. So
brez plačne in jih vzdržuje država. Vlada je
sama dala vzgojiti v posebnih tečajjih vzgoji-
teljice, za katere pa je pozneje ustanovila po-
sebne zavode namenjene izključno za izobra-
zevanje učiteljic za materinske šole.

Osnovne šole (Silmektepler). V stari Tur-
čiji so bile osnovne šole deloma pet- deloma
šestrazredne in jih je bilo razmeroma malo.
(4894 šol z 336.061 učencem v 1923 letu.)
Uprava teh šol je bila poverjena raznim činite-
ljem: ministrstvu šol, ministrstvu verstva, tu-
jim šolam etc. Turška vlada je začela svojo
reformno delavnost s tem, da je z zakonom
3. marca 1924. izenačila večino teh šol in jih
podredila ministrstvu šol. Poučevanje na os-
novnih šolah je proglasila za brezplačno in je
končno z zakonom od 23. marca 1931. izdala

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
Izprava optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre,
toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-
aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine
in srebrnine. Ceniki brezplačno.

**KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!**

ZNIZANE CENE

dvokoles, otroških, igračnih, invalid-
skih vozičkov, prevoznih triciklov,
motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. BATJEL,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska 4

Novosti na knjižnem trgu

Fr. Ramovš, **Historična gramatika sloven-
skega jezika**. VII. knjiga. Dialekti. V založbi
Učiteljske tiskarne v Ljubljani. 8°. str. I do
XXXII., 1 do 206 (en zemljevidni črtež.). —
Cena 290 Din.

Avtor tega monumentalnega dela o slo-
venskem jeziku je že pred leti objavil dia-
lektološko karto, kjer so bila ozemlja posa-
meznih dialektov z barvanimi ploskvami iz-
ražena. V ti knjigi pa je zbral vsa tista jezi-
kovna dejstva, ki so značilna za dialekte,
bodisi da so samo njihova razvojna lastnina,
bodisi da je njihov značaj tak, da izraža po-
sebno sorodstveno stopnjo. V uvodu govori
o tem, kaj si imamo pod izrazom »dialekt«
predstavljati in kaj je jezikoslovje doslej ve-
delo o slovenskih dialektih. V posebnem po-
glavju zariše potem meje osnovnih sedem dia-
lektičnih plasti, ki so se tekom enega tisoč-
letja razgibale v današnje število dialektov
in govorov, ki jih ne šteje nič manj kot 39.
Vsak dialekt je karakteriziran po svojih naj-
tipičnejših pojavih, sproti so podane tudi
zveze med posameznimi dialekti. Poglavja
spremljajo tudi razmotrivanja o naselitvi Slo-
vencev v Alpa in prometne razmere na slo-
venski zemlji, ki so posredovale razvoj posa-
meznih jezikovnih pojavov. Navedena dej-
stva so z novim in bogatim jezikovnim gra-
divom, ki ga je avtor dve desetletji po vsi
slovenski zemlji zbiral, podprta in vsaka sku-
pina ima na koncu še seznam virov iz litera-
ture, ki je bila pri sestavi uporabljena. Knji-
go zaključuje stvarno in besedno kazalo, ki
pomagata bralcu hitro najti pouk tudi o ka-
kem posameznem pojavu in o razmerju nje-
govem do kakšnega pojava v drugih dialek-
tih. Bogatost in novost gradiva, kritično in
moderno gledanje na jezikovno življenje in
prvi sistematično obravnavana dialektizacija
slovenskega jezika dajejo knjigi poseben po-
men in važnost; s to knjigo so Slovenci zopet
enkrat pokazali svojo žilavo delavnost in si
pridobili uspeh, kakršnega drugi Slovani na
tem polju še niso dosegli.

—k Barje, spominska knjižica, izdala Na-
rodna šola Ljubljana-Barje, ki obhaja letos
razne jubileje. Minulo je dobrih 100 let, ko
so se prvi Barjani naselili na ona mesta, kjer
so nekaj živeli mostiščarji v svojih stavbah
na koleh. To dobo opisuje znanstvenik dr.
Anton Melik v brošuri z zgoraj omenjenim
naslovom, barjansko učiteljstvo pa opisuje
kulturne, gospodarske, socialne in druge raz-
mere od početka do danes. Pesnik Ivo Peruzzi
je za brošuro napisal in opisal barjanske
prigode, pesmico pa je uglasbil tovariš ravnatelj
F. Juvanec. Knjižica bo dobro služila
pri domoznanskem pouku, zato jo priporoča-
mo.

**Pelikan
RADIRKA**

ZA NAVADNE
KOPIRNE
IN BARVNE
SVINČNIKE

GÜNTHER WAGNER k. d.,

Zagreb — Poštni predač št. 94

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah),
katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rab na otoku Krku
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorski zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenki s platnenim
robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne
slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni „Učiteljske tiskarne“
v Ljubljani in podružnica v Mariboru